

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XXX. De exclusis ab Societate dignitatibus sapientum iudicia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

solo huius rei metu frigidissima tempestate, ipsam Roma existit, quo factum, ut Pontifex cogitationes alio verteret: actum inde ab eo etiam cum praecipuis Cardinalium; cum aliis summissi qui agerent, & cum ipso Legato Iacobo Mendoza, mensque Pontificis omnibus explicata; ac licet extiterit nemo, quin se vehementer dignitatem illam R. vestrae velle praetulerit, multasque ad hoc rationes notarit; sed in eam demum persuasivem omnes conuenerunt, ut faterentur id non conuenire. Habetur itaque pro re conclamata, talisque tota vrbe iactatur, quod in R. vestrae arbitrio posita fuerit, quam putem aperto ad solem, & pluuiam capite ambulaturum libentius, quam ut eo pileo se tegat. Nunc boni nuncij gratiam ex ea peto, Sacrum pro me faciat de Spiritu sancto, ut dignetur mihi ad obsequendum sibi vberius adesse. Romae 1. Iunii 1552. Ex commissione Patris Nostri Ignatij. Seruus in Christo, Ioannes Polancus.] Hoc porro negotium priusquam Ignatius cum Pontifice & Cardinalibus tractaret, triiduum totum ardentius cum Deo tractauerat, indixeratque nostris sacrificia, & preces, quibus sibi mentem eo inflecti postularer, quod esset Deo gloriosius futurum, atque hinc tam clara in luce, Deum velle perspexit, ab Societate hunc honorem depelli, ut diceret, ne omnium quidem mortalium supplicibus studiis ab eo arcendo destitutum. Nec fuisse videtur futurus lentior, si quod instabat Lainio exitum habuisset, nempe ut is quoque inter Cardinales adscriptus fuisset a Paulo quarto, a quo vnice amabatur; cuidam enim ex nostris Patribus in haec verba professus fuerat suam mentem: breui fortassis Lainius, renunciandus est Cardinalis, id si euenerit, tantos in oppositum motus, excitaturus sum, ut palam intelligatur ab omnibus, honores eiusmodi, quo animo Societas ferat. Et sane, Deo laus; multo plures de Societate Episcopatum recusarunt, ad quem expeiebantur magnis suffragiis, quam qui supremo imperio ad illum coacti sunt: vti & maiore numero fuere qui sacram purpuram Societatis panno, ac vita mutare voluerunt, quam qui ex Societate sacram purpuram induerunt. Superbiam nobis Philippica sua inter sexcentas calumnias Arnaldus, multaque haeretici, affingunt nobis minimè triuiale; hoc si quam veri praeferebat nebulam, nostraeque ambitus, non dico macros, & tenues, sed Eminentissimos dumtaxat honores captaret, ex tam multis nostrorum, quos Reges, & Imperatores, habere conscientiae arbitros voluerunt, profecto vel vnus aliquis, id fastigium prehensisset. At ne vni quidem id haecenus obuenerit, non quod multorum egregia merita tantis praemiis paria non essent, vel apud principes summè beneuolos tantum gratia non polerent: verum alia Deo sanctè sponponderant, aliis conditionibus viuere, pro Instituto didicerant; religioso suimet contemptu & subiectione vltronea superbi.

Iam haec dignitatum professa tam serio repulsa, semper ab sanctis, & sapientibus credita est mira, ac necessariae efficacitatis, qua se tueretur Societas; non ab iis modo quae Religionis cuiusuis naturam labefactant, sed

XXX.

De exclusis
ab Societate
dignitatibus
sapientum
iudicia.

quæ peculiari eius instituto eò insidiantur periculosius, quò esset pronior in eam quam in ceteros ordines, & damnosior eorum ingressus. Certè Pontifices alij præter duos quos ante nominavi, Societatem, & bene perspexerant, & habebant mirificè caram; nec obscurum iis erat quantum interesset ad Ecclesiarum commoda, vt ex nostris pastores iis deligerentur, viri sanctitate, & doctrina insignes: boni tamen haud paulo excellentioris, tanta est ab iis habita ratio, vt nec suis, nec principum votis id vnquam indulserint. Quin imo Gregorius XIII. qui tanto amore Societatem complexus est, eamque tantoperè in Ecclesiæ vsus adhibuit, Cardinalem Cornarum alloquens cum in hunc sermonem iuisset latius, conceptis his ad illum verbis conclusit. Aliam breui nos vitam inibimus; **Vestra Dominatio**, pro ætatis vigore superstes futura, meminerit nunquam committere, vt quisquam de Societate in Præfecturas Ecclesiæ prouehatur: nam si semel in eam iis detur aditus, eodem eius permittem secum trahent. Quare Societatem Pontifex Optimus vehementer monebat, electiones eiusmodi totis viribus ab se defenderet, nisi si quà forte tot inter Sacerdotes idoneus reperiretur nemo, qui posset Ecclesiæ præfici, quod fuit perinde, vt nunquam futurum dicere. Cardinali tamen à S. Cruce (qui Julio III. Marcelli II. nomine successit) longè tunc alia mens erat, licet Ignatio esset incredibili beneuolentia coniunctus: ad restituendam enim Christianitatem, nihil aiebat, validius & expeditius, quàm si doctis, sanctisque pastoribus, Ecclesiæ muniantur, iam si sit instituendus Ordo, cui hoc propriè incumbat, vt suos informet desiderio salutis alienæ, pietate, ac literis (quibus præcipuè dotibus munus præfulum continetur) quid Societati vel possit addi, vel detrahi vt spectare ad illum Ordinem censetur? Cum vsque ab tyrociniò, suos sacrarum literarum, priuata virtutis, & iuuandi proximi studio imbuat, omnique ope, ac ministerio, animarum saluti se tradat. Fraudatur igitur adiumento grandi Ecclesiæ, dum illi negatur eorum opera, à quibus potissimum instaurari, conseruarique posset. Qua de re etiam aliquando, cum Martino Olauio disputationem mouit bene longam; nec vllis eius responsionibus valuit ab ea persuasione discedere; donec postremo ad auctoritatem Ignatij redactus Olauius, intulit eum planè diuersa sentire, licet in necessaria Ecclesiæ tempora, atque obsequia totum contulisset Societatis institutum: quæ vox statim Cardinalis prudentiam aduertit, vt absque alio argumento contueretur dilucidè, ita fieri debere, & sermone retro versum ducto, huic ego do manus, & apud me, inquit, hoc in negotio plus potest solum Ignatij nomen, quàm quicquid antea rationum mihi occurrerit, nec credibile est profecto, nos esse hac in re oculatiores, quàm fuerit, cui tam luculenter, copiosèque Deus opitulatus est in Societate tam afflictis Ecclesiæ temporibus condenda. Nec simile verò est qui Societati condendæ regendæque magister Ignatio præiuit, cælasse illum quas sibi ab eo, probaret ope-

ras impendi, quibus abstineri, ne ipsa salutis suæ periculo, alienæ prodesset.

Sanè Ignatium in leuioribus si tanta docuit æterni luminis copia, quid Deo maximè placeret; in Præfecturis Ecclesiæ vel admittendis in Societatem, vel ab ea arcendis, ex quo tot vtrisque, tam grauiam necessario sequebantur, dubitari non potest, maior quædam vbertas diuini splendoris illustrasse. Quanquam fortassis alicui, haud ita longè præuidenti, possint quoque nonnulla suppetere, quæ persuadeant in huius rei Constitutione, Ignatium, communis prudentiæ, pietatisque regulis instituisse. Nam demus imprimis, desiderio salutis alienæ; qua vna ex causa tantummodo videtur licere, vt dignitates inducantur in Societatem; si clauem aditus constanter teneat, nec ingressum cuiquam nisi meritis præbeat; damno quidem minus intolerabili id fiet: etsi graue omnino futurum sit, Ordinis florem decerpere, & optimo quoque, atque ad ministeria Ordinis eximie instructo illum minuere; vt si ex corpore laboribus improbis destinato exsudent spiritus maximè viuaces, quibus se vegetat & agit. Vnde illud viri sapientis, verè sapiens responsum; rogatus enim Præpositus Religioni cuidam sanctissimæ, quem inter ceteros ordines, munitissimum putaret, aduersus detrimenta primigenij vigoris Societatem nominauit, vt quæ optimum quodque retineret, nec ab se sineret in dignitates Ecclesiæ abstrahi; deterrimum quodque, ac reprobum dimissionibus laxiorum eiceret; hoc tamen quicquid est iacturæ quæ optimi cuiusque socij fieret, si solum inesset præfecturis sacris in Societatem inuehendis, ferendum vtrumque videretur, modo; quod primitus ardori asserendæ Christo animarum salutis datum foret, negari deinde ambitioni posset. At illa quæcumque sit in dignitates propensio, cum se intra fines meritorum arctare non valeat, meritorum profecto prærogatio iure careant oportet, qui eas captant quam maximè, tum quod iis minimè omnium se dignos sentiunt, qui omnium maximè re ipsa digni sunt; ac si eas metu periculi non vitant, honoris saltem cupiditate non ambiunt; tum quod in cœtu, animarum saluti tot modis, laboribus, ac ministeriis curandæ integrè addicto, pastoris officium candidè, laborum illorum desiderio optari non potest, quorum in Societate quam alibi vsquam seges est maior, & operosior. Tædio igitur disciplinæ, aut libertatis illicio, ambitu, fastidio rectorum, parentum inopia, commoditatum blanditijs trahi oporteret, quotquot fere sacrarum dignitatum splendidis gradibus inhiarent; quibus tamen potirentur pauci; non pauci tamen ad eos grassarentur. Habet enim absentis licet, boni spes longa, & volucris inemptam promulgidem, & dulce quiddam gratuitum quod sine pretio ducitur, & oblectat, videmusque in aulis principum, si vel vnus applicuerit fortunatè, sexcentos conscendere, licet eorum in oculis nauim totidem alij fregerint. In Societate vero quæ homines habet, nobilitate, literis, & ministeriis, etiam in obsequio principum illustres, quanto fuerent hæc procliuiora, quæ suapte sponte ex similibus principiis decurrunt;

nempe

XXXI.

Quanto for-
ret Societatis
damno am-
bitus Digni-
tatum.